

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗРІВНОВАЖЕНОГО РОЗВИТКУ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРА РЕГІОНУ

Н.В. Бобровська, здобувач

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Зрівноваженість розвитку природно-ресурсного потенціалу аграрного сектора регіону, якість життя і здоров'я населення може бути забезпечена за умови збереження навколишнього середовища і екосистем.

Особливості природно-ресурсного потенціалу слід розглядати у взаємозв'язку всіх його компонентів, дієвості і контролю природоохоронних заходів. Тільки за таких умов можна забезпечити збереження навколишнього середовища, забезпечити продовольчу безпеку держави і досягти зрівноваженості в аграрному секторі економіки країни.

Отже, проблема пошуку найбільш оптимального підходу до збереження, раціонального використання і відновлення природно-ресурсного потенціалу є актуальною і потребує подальшого дослідження і наукового обґрунтування, розробки пропозицій раціонального використання всіх видів ресурсів на державному і регіональному рівнях.

Значний внесок у даному контексті зроблено такими вченими, як: В.Г. Андрійчуком, В.А. Борисовою, О.Ф. Балацьким, О.М. Вишневською, В.П. Галушко, П.Т. Саблуком, В.К. Савчуком, І.Н. Топіхою, О.В. Шкільовим, Є.В. Хлобистовим та іншими.

Метою нашого дослідження є теоретичне обґрунтування особливостей у напрямі зрівноваженого розвитку природно-ресурсного потенціалу аграрного сектора з урахуванням економіко-соціо-екологічних аспектів через природоохоронні заходи як на державному, так і на регіональному рівнях.

Формування природно-ресурсного потенціалу, на наш погляд, залежить від сукупності природних (біологічних) умов створення на окремій території (регіоні) історично та включає вплив асиміляційного потенціалу, тобто здатності природних ресурсів, ландшафтів до самовідновлення з метою отримання економічних, соціальних і екологічних переваг, у тому числі у довгостроковій перспективі з мінімізацією екологічних ризиків і збереження навколишнього середовища.

Отже, усі економічні проблеми формування і використання природно-ресурсного потенціалу можна поділити на наступні групи (табл. 1).

Таблиця 1 - Економічні аспекти формування і використання природно-ресурсного потенціалу регіонів*

Група	Проблема	Наслідок
I	Викликана природними циклами змін умов	Зміна клімату, ґрунтів, водного режиму та інших природних явищ

	життя	
II	Проблеми, які виникають у наслідок господарської діяльності	Нераціональне використання природних ресурсів і забруднення навколишнього середовища
III	Глобалізаційні зміни	Високий рівень навантаження на природно-ресурсний потенціал

*Авторська розробка

Так, на сьогодні особливої актуальності набуває розв'язання саме другої і третьої групи проблем.

Одним з основних напрямів підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу є раціональність розвитку аграрного сектора, який залежить від сукупного ресурсного потенціалу, від збалансованості природних ресурсів, екологічної збалансованості окремих видів ресурсів.

Сучасний екологічний стан змушує перейти до активної сучасної екологічної політики. Саме тому розроблені концепції, щодо оптимізації природно-ресурсного забезпечення, у тому числі міжнародні, засновані на поєднанні усіх складових розвитку у забезпеченні соціо-еколого-економічної ефективності використання природно-ресурсного потенціалу галузі.

В Україні екологічне регулювання здійснюється через відповідні нормативно-правові акти. Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначено, що з метою проведення ефективної і цілеспрямованої діяльності України з організації і координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів на перспективу розробляються і приймаються державні, регіональні, місцеві і інші територіальні програми. Сутність програм полягає у збереженні окремих видів природних ресурсів і раціонального управління ними [1].

Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затверджені Верховною Радою України від 5 березня 1998 року № 188/99 – ВР. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року, затверджено Законом України від 21 грудня 2010 року № 2818 – VI, визначили державну стратегію досягнення безпечних для людини стандартів оточуючого середовища та невиснажливого використання природних ресурсів [1].

Україна реалізує концепцію платного природокористування. Було прийнято ряд законів, щодо раціонального використання природних ресурсів, щодо здійснення екологічної політики. Серед них такі закони: «Про охорону атмосферного повітря», «Зелений Кодекс», «Про природно-заповідний фонд», «Про тваринний світ», «Лісовий Кодекс», «Про використання ядерної

енергії та радіаційну безпеку», «Водний Кодекс України», «Про відходи», «Про екологічну експертизу» та інші. А з 1 січня 2011 р. в силу вступив Податковий Кодекс України, у якому також визначаються екологічні проблеми і передбачена система податків за порушення природного середовища і за їх раціональне використання [2].

Така політика спрямована на забезпечення гармонійної взаємодії суспільства і природи, раціонального використання, ефективної охорони і дієвого відтворення об'єктів. Закріплення цих вимог в екологічному законодавстві визначає правові, економічні і соціальні основи організації і здійснення охорони навколишнього природного середовища в інтересах майбутніх поколінь.

Отже, охорона навколишнього природного середовища і раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки суспільства і збереження еколого-безпечної життєдіяльності населення, особливо це стосується найбільш екологонебезпечних районів, є головними умовами зрівноваженого розвитку. З цією метою держава самостійно здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження екосистем.

Таким чином, головною стратегією зрівноваженого розвитку країни на державному рівні є саме екологічний аспект, за рахунок стратегічних напрямів розвитку аграрного сектора і програм направлених на запровадження природоохоронних заходів, що підтверджує значимість проведених нами досліджень і необхідність практичного запровадження напрямку на державному і регіональному рівнях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вишневська О.М. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки: еколого-орієнтований підхід / О.М. Вишневська, Н.В. Бобровська, О.А. Літвак. — ХНАУ. — 2012. — С. 61 — 63.

2. <http://www.menr.gov.ua/> — Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України.

Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 16-19.